

Onderwerp: Manifest "Groen verdient de ruimte"

<i>Raadsvergadering</i>	21 maart 2019, agendapunt .. - zie apart besluitblad -
<i>Datum raadsvoorstel</i>	..
<i>Bijlage(n)</i>	1
<i>Zaaknummer</i>	Z.081603 / D.851015
<i>Behandeld in commissie</i>	Fysiek Domein 6 maart 2019, agendapunt ..
<i>Portefeuillehouder</i>	wethouder G. Rebel
<i>Informatie bij</i>	Eelco Weyland
<i>E-mail / telefoonnummer</i>	e.weyland@huizen.nl / (035) 528 16 25

Voorstel

1. Kennisnemen van de in dit voorstel beschreven toetsing van het manifest "Groen verdient de ruimte" aan het beleid en werkwijze van de gemeente.
2. Op basis van deze toetsing de conclusie van ons college onderschrijven dat het manifest een aansporing is om het huidige beleid ten aanzien van in het manifest genoemde thema's voort te zetten, maar niet hoeft te leiden tot bijstelling van het beleid.

Toelichting op het te nemen besluit

Aanleiding

In het voorjaar van 2018 ontving uw raad van de vereniging Natuurmonumenten en de branchevereniging VHG het manifest "Groen verdient de ruimte", nader uitgewerkt in "Tien tips voor een groene gemeente" (bijlage 1). Dit manifest bevat een oproep aan gemeenten om meer te investeren in natuur, zodat steden en dorpen verbonden zijn met het groen. De opstellers van het manifest onderstrepen het belang van de natuur als hulpmiddel voor meer duurzaamheid, klimaatbestendigheid, biodiversiteit, gezondheid en welbevinden. De oproep werd gedaan met het oog op de vorming van de collegeprogramma's in de gemeenten.

In uw vergadering van 5 juli 2018 besloot u dit manifest in handen van het college te stellen, met het verzoek om een preadvies uit te brengen over dit manifest. Dit raadsvoorstel voorziet daarin.

Argumentatie

Huidig beleid

Het collegeprogramma Vitaal en Verbindend zet op verschillende manieren in op duurzaamheid. Artikel 3.10.1 van het collegeprogramma benoemt in het bijzonder het aanpassen van onze leefomgeving aan veranderingen in het klimaat.

Het beleid in Huizen op het gebied van klimaatadaptatie is enige jaren geleden ingezet en dat beleid zet dit college voort. Naast veel maatregelen op het gebied van waterberging, is het vergroenen van de openbare ruimte daarbij een van de pijlers. Immers, meer groen zorgt voor het verbeteren van de leefbaarheid en uitstraling van de wijk, een betere afvoer van regenwater en het draagt bij aan de vermindering van hittestress.

Inwoners, bedrijven en instellingen worden nadrukkelijk gestimuleerd ook op eigen terrein bij te dragen aan het vergroenen van de gemeente (Operatie Steenbreek). Daarnaast treffen we als gemeente maatregelen (of hebben die getroffen) die meer biodiversiteit tot doel hebben. Zo worden geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruikt, wordt een grotere diversiteit aan plant- en boomsoorten geplant, en voeren we waar mogelijk extensief (natuurlijk) beheer uit. Dit beleid is vastgelegd in de nota duurzaam groenbeheer. Verder bevat het collegeprogramma het algemene uitgangspunt dat in beginsel geen structureel groen wordt opgeofferd voor woningbouw.

Via de campagne Huizen Klimaatbewust (de website klimaatbewust.nl, sociale media etc.) geeft de gemeente veel informatie over hoe inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen kunnen bijdragen aan een groener en daardoor klimaatbewust Huizen.

Toetsing manifest aan beleid

Het manifest "Groen verdient de ruimte" en de tien tips voor een groene gemeente zien wij als een aansporing om het huidige gemeentelijke beleid voort te zetten. Dit lichten wij toe aan de hand van de tien tips, waarbij wij elke tip toetsen aan het huidige beleid en/of werkwijze.

Tip 1: Introduceer financiële prikkels om vergroening te stimuleren. Beloon investeerders in het bijdragen aan oplossingen, bijvoorbeeld via cofinanciering, korting op lokale belastingen of andere positieve prikkels. Milieu en duurzaamheid zijn vaste aandachtspunten bij de (her)ontwikkeling van locaties. Van extra aandacht voor natuur en groen is sprake bij locaties met hoge natuurwaarden, zoals de Trappenberg, de kustvisie e.d. Ons college is geen voorstander van het subsidiëren van ontwikkelaars, maar ziet meer effect in het stellen van eisen en/of gunningscriteria ten aanzien van duurzaamheid bij gebiedsontwikkeling.

Over het geven van korting op lokale belastingen bij vergroeningsmaatregelen bestaan de nodige onzekerheden en vragen. Wij volgen de ontwikkelingen op dit gebied. In uw raad van 1 november 2018 is zoals bekend een enigszins vergelijkbare motie hierover (motie vergroenen gemeentelijke belastingen, in het bijzonder met betrekking tot de WOZ en zonnepanelen) ingetrokken, waarbij is aangegeven in de komende voorjaarnota de stand van zaken en mogelijkheden hieromtrent in het licht van komende wetswijzigingen nader toe te lichten.

Tip 2: Laat groene ambitie leidend zijn in aanbestedingscriteria. Nu zien we nog te vaak dat in gebiedsontwikkeling uiteindelijk gegund wordt op de laagste prijs, waardoor aannemers maatregelen als groene daken niet in hun voorstellen kwijt kunnen.

Zie tevens het antwoord bij 1. Bij gronduitgifte worden meer aspecten betrokken dan alleen de prijs, ook duurzaamheid weegt mee. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de derde fase Oude Haven en de nieuwbouw van de Kinderboerderij. Welke duurzaamheidsaspecten op welke locatie worden meegewogen, vraagt altijd om maatwerk. Zo zal het toepassen van groene daken effectiever zijn als de locatie zich bevindt in een gebied met een hoog risico op wateroverlast. Recentelijk is de klimaatstresstest voor gemeenten beschikbaar gekomen, die een hulpmiddel vormt om deze locaties te bepalen.

Tip 3. Verplicht groene daken op publiek gefinancierde gebouwen. Deze methode wordt o.a. toegepast in Chicago.

Wij zien zo'n verplichting niet als effectief, nog los van eventuele wettelijke vraagtekens. Een algehele verplichting (voor bestaande gebouwen) vraagt om hoge investeringen en de effecten zijn onzeker, omdat onvoldoende rekening wordt gehouden met locatiespecifieke omstandigheden. Bovendien is de plaatsing van groene daken van publieke gebouwen in Huizen vaak praktisch onhaalbaar, omdat veel van deze daken zijn voorzien van zonnepanelen.

Tip 4. Draai bewijslast om. Een projectontwikkelaar moet kunnen aantonen waarom er geen groen dak wordt aangelegd. Deze methode wordt toegepast in Londen.

Zie het antwoord bij 2. Ontwikkelaars hebben een plicht als in de aanbestedingsdocumenten eisen op dit gebied zijn opgenomen.

Tip 5. Groen is mooier als je ervan kunt genieten. Daarom kijkt de gemeente met sportverenigingen, wandelverenigingen en bewoners naar verbetermogelijkheden zijn voor ontsluiting van natuur.

Die stelling onderschrijven wij van harte. Heide, bossen en de kust zijn voor Huizen en de regio kernwaarden van de leefomgeving. Het is inherent aan de doelstellingen van beheerorganisaties als het GNR dat continu wordt nagedacht over beter ontsluiten van de natuur voor de inwoners, het vergroten van de natuurwaarden, het promoten van natuurrecreatie e.d. De gemeente voert hierover structureel overleg met de betreffende organisaties.

Tip 6. Stel bij de langjarige ruimtelijke planning groen centraal. In gebieden waar mogelijk in de toekomst stedelijke ontwikkelingen gaan plaatsvinden, moet eerst het groen worden ingepland voordat er wordt gebouwd. Deze werkwijze wordt verankerd in de omgevingsvisie.

De Omgevingswet vraagt om een integrale benadering en afweging van belangen. De implementatie van de Omgevingswet in Huizen is in gang gezet. Hoe bij stedelijke ontwikkelingen het belang van vergroening zich verhoudt tot belangen als wonen, werken, recreatie, mobiliteit e.d. zal in de omgevingsvisie worden verankerd.

Tip 7. Rondom zorginstellingen wordt de omgeving groener gemaakt door (dak)tuinen en plantsoenen in te richten: patiënten hebben veel baat bij een groene omgeving.

Bij de herinrichting van de openbare ruimte wegen we af welke mogelijkheden er zijn om de openbare ruimte te vergroenen en 'verstening' tegen te gaan. Daarnaast stimuleert het college dat inwoners meer eigen verantwoordelijkheid nemen voor hun directe leefomgeving. In dat kader is een budget beschikbaar gesteld dat wordt ingezet om versteende gebieden in de openbare ruimte te vergroenen. Daarbij is er ruimte voor initiatieven van inwoners. Deze mogelijkheid gaan we actief onder de aandacht brengen. Zoals bekend promoot de gemeente daarnaast de Operatie Steenbreek, de campagne gericht op het vergroenen van tuinen.

Tip 8. Zet in op het multifunctioneel gebruiken van gemeentelijke natuurgebieden. Kijk naar combinaties met waterberging en recreatie. Dat resulteert in functiecombinaties waarbij natuur meerwaarde oplevert en tegelijkertijd wordt geïnvesteerd in het robuuster maken van natuur en groen.

Multifunctioneel gebruik van de gemeentelijke parken is het uitgangspunt van beleid. Wij denken hier bijvoorbeeld aan de opwaardering van het Stadspark, waarbij nadrukkelijk is ingezet op het combineren van functies als waterberging, recreatie (speelvijver, kinderboerderij) en natuurwaarden (bijenschans, helofytenfilter, ooievaarspaal e.d.). In dezelfde lijn wordt er in 2019 een visie opgesteld voor de renovatie van het Bad Vilbelpark. De ecologische waarde in combinatie met de recreatieve waarde zijn belangrijke pijlers in de planvorming.

Tip 9. Introduceer levende tuinen in de gemeente. Het concept De Levende Tuin vertelt het volledige verhaal waarom onze omgeving moet vergroenen.

Voor zover dat binnen de gemeentelijke mogelijkheden behoort, wordt het concept Levende Tuin (met de elementen bodem, water, energie, voedsel en dieren) gevolgd. Daarnaast schenken we op huizenklimaatbewust.nl aandacht aan de watervriendelijke tuin, een van de elementen van De Levende Tuin. Hier is het handboek te downloaden met concrete maatregelen die bijdragen aan een water-vriendelijke en hittebestendige tuin.

Tip 10. Investeer in tiny forests: kleine stadsbossen, zo groot als een tennisbaan, waarin een groot aantal boomsoorten wordt gepland om een zo hoog mogelijke biodiversiteit te krijgen.

Op dit moment zien wij geen ruimte voor tiny forests in Huizen. In een gemeente als Huizen waarbij de afstand tot bos en heidegebieden klein is, zal de behoefte hieraan ook minder groot zijn dan in bijvoorbeeld grote steden. Ruimte voor nieuwe functies zal in algemene zin altijd afgewogen moeten worden tegen het belang van andere functies. Overigens heeft uw raad in de vergadering van 27 september 2018 besloten om een oproep van een inwoner voor tiny forests in Huizen voor kennisgeving aan te nemen.

Conclusie

De intenties van het manifest onderschrijven wij. In het gemeentelijk beleid wordt op diverse manieren ingespeeld op de genoemde tien tips. Wij zien in de communicatie rondom vergroening kansen om de tips nog wat explicieter onder de aandacht van inwoners en bedrijven in Huizen te brengen. De tips zijn in onze optiek geen reden om het gemeentelijk beleid op dit gebied bij te stellen en/of te intensiveren.

Geheimhouding

Niet van toepassing.

Alternatieven

Niet van toepassing.

Uitvoering inspraak en participatieverordening

Niet van toepassing.

Beslistermijn

Niet van toepassing.

Financiële paragraaf

Wanneer ingestemd wordt met dit raadsvoorstel, heeft dat geen financiële consequenties.

Overige Raadsinformatie

Bevoegdheid

Het is op grond van de Gemeentewet de bevoegdheid van de raad te besluiten over de hoofdlijnen van beleid.

Collegeprogramma

Het voorstel voorziet niet in uitvoering van het collegeprogramma, maar is een antwoord van het college op een initiatief vanuit de raad.

Begroting

Niet van toepassing.

Eerdere besluiten

In uw vergadering van 5 juli 2018 besloot u dit manifest in handen van het college te stellen met het verzoek om een preadvies uit te brengen over dit manifest (rubriek B).

Voorgeschreven procedure

Niet van toepassing.

Kader- en beleidsnota's

Het voorstel voorziet niet in uitvoering van kader- en beleidsnota's, maar is een antwoord van het college op een initiatief vanuit de raad.

Evaluatie

Niet van toepassing.

Bijlagen

- Aanbieding manifest "Groen verdient de ruimte", inclusief "Tien tips voor een groene gemeente".

Burgemeester en wethouders,

De secretaris

De burgemeester

Advies raadscommissie

[in te vullen door raadsgriffier]